

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd dorps gezicht in

Piaam

Gemeente: Wonseradeel.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekening nr. 213) door een stippellijn omgrensde gebied.

Piaam is een terpdorp, gelegen in de gemeente Wonseradeel, circa 1,5 km. ten zuiden van Makkum. Het ligt direct aan de IJsselmeerkant en is bereikbaar via een weg langs het binnentalud van de zeedijk. Gelegen op een zavelige kwelderswal langs de kust is Piaam een karakteristiek voorbeeld van het kleine terpdorp met rond de kerk een aantal boerderijen. Waar thans nog vier boerderijen zijn, telde het dorp voorheen negen stemhebbende plaatsen. Oorspronkelijk zal de kustlijn meer westelijk hebben gelegen. Buitendijks bevinden zich begroeide zandplaten, binnendijks door afgraving laag gelegen gras- en rietlanden langs de Dijkvaart. De ruimtelijke structuur wordt sterk bepaald door enerzijds de dominerende zeedijk, die alle uitzicht van het dorp op de zee wegneemt en anderzijds het open cultuurlandschap met naast de afzonderlijke boerderijen het nabij gelegen dorp Idsegahuizum en een tweetal eendekooien. Hoewel thans geen volledige terpweg aanwezig is, moet het, gelet op de negen stemhebbende plaatsen en de nog herkenbare aanzetten in de verkaveling, niet uitgesloten worden geacht dat deze er wel is geweest. De terp is aan de zuidzijde op een tweetal plaatsen afgegraven, hetgeen het beeld van het dorp bezien vanaf de Dijkweg in positieve zin beïnvloedt, omdat het zich nu scherper manifesterende hoogteverschil tussen terp en omliggende land het terpkarakter versterkt.

Binnen het dorp bevinden zich een drietal beschermde monumenten: de Hervormde kerk, de recent gerestaureerde "Nijnke Pleats" en de boerderij ten zuiden van de kerk. De laat 13de-eeuwse kerk staat binnen de in een kring gelegen "kop-hals-romp" boerderijen. Hierin vertoont het dorp een radiale opbouw. In het dorp is nog een tweede kerk aanwezig en wel het in 1889 gebouwde Doleantiekerkje voor de Gereformeerde Kerk van Piaam en Idsegahuizum. Daarnaast bevinden zich in het dorp nog een gering aantal eenvoudige arbeidershuisjes, in één bouwlaag met kap opgetrokken.

Behalve de bijzonder fraaie situering van het dorp in het landschap zijn de boomwallen rond de boerderijen, de boomgaarden op de erven, alsook de vele in de erfscheidingen geplaatste heggen van groot belang voor het dorpsbeeld.

-2-

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Afdeling: MMA/Mo

Nr.:193.105I

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

(J. Jessurun).

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd dorps gezicht in

Piaam

Gemeente: Wonseradeel.

-2-

Het slingerende beloop van de loodrecht op de Dijkweg aangesloten dorpsweg geeft het dorp afwisselend een besloten en open karakter. Vergelijking met de oudste kadastrale minuutkaart geeft aan dat de bebouwing slechts zeer weinig is uitgebreid. Algemeen kan gesteld worden, dat met uitzondering van de loods aan de westzijde van het dorp, de schaal een bevredigende situatie oplevert, al is het dat veel gevels correcties behoeven. Vrijwel alle panden zijn opgetrokken met gevels van wisselend donkere of gele baksteen en hebben daken, die bedekt zijn met rode of zwarte gebakken Friese pannen. Voor een adequate bescherming van het dorpsgezicht zijn, gelet op de sterke relatie van het dorp met het omringende landschap, de direct rond de dorpskern gelegen kavels binnen de omgrenzing van het beschermde dorpsgezicht begrepen. Hoewel aan de westzijde de dijk als structureel element van belang is, is om procedurele redenen de omgrenzing gelegd langs de gemeentegrens, te weten de westelijke oever van de Dijkvaart.

De aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht houdt geenszins een algehele bevrozing in; zij heeft tot doel door middel van een stedenbouwkundige regeling die maatregelen te treffen welke noodzakelijk zijn om het karakter van dit dorp, ook voor de toekomst, te bewaren.

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Afdeling: MMA/Mo

Nr.:193.105I

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

(J. Jessurun).